

ՏԱՌԻԼԻՑԷ

Ազատիկոտեքի Ամերիգա ֆերդինանտի մասնաճիւղը գումանկութեան ամբարձր Մ. Գոլէն, անգարիայ իսթանպուլուտ պէր- լէնմէքտէ տիր :

— Սիւպհի բաշտ հաղորդելէրինին կիւնիւնտէ, հիւքիւմէթի սէնիւնիւնին էմրիւնին իթաւթ իթմիլ օլուն ճօֆ շէյխի իպն Բաշիտ պու քէրէ եէնի- տէն իսեման գալգըլըպ, ճօֆ միւթէ- սարըքը Սաիտ բաշտ հաղորդելէրի թարաֆընտան մէրգուլմ գարըլը աս- քէր սէվգ օլունմուշ տուր : ասաքիւրի շահանէ, մէրգուլմ ասըլը թարտ իթ- տիքտէն սօնրա, իշ գալաւը գալթ իթմիլ տիր :

— Պէյօղլունուն էն միւթէպէր լօ- գանթալարընտան պիւրիսիտէ իգա- մէթ իտէն պիր Եօլմու, կէչէն բազար իրթէսի սապաւըլը, լուպալարընը կի- յիսիտի սըրտա, էվվէիսի կիւնիւ օտաւընտա պըրազմըլ օլունդու եէլէ- յին ճէպիւնտէն օն տէօրթ Յրանսըլ ալ- թունու իլէ իւշ Օսմանլը լիւրաւը վէ պիր գօրտնուլ ալթուն սապթըն չա- լըմըլ օլունդունու կէօրիւր :

Խըտմէթ իթմէք իլին մէքքիւր օ- տաւա կիրիպ չըգան ուշագտան չիւր- հէ օլունարապ մէրգուլմ Եօլմու կի- րիթի օլունմուշ տուր :

— Կէչէն սէնէ, իսթէնեաւա պիր զէնկին էֆէնտիւնին խանէսիւնտէն, պէշ պին լիւրալը միւնէվէրաթ իլէ ազնէ չալըմըլ վէ խըրսըլըլ հէր նէ գա- գատար արանըլըլ իտի իսէ տէ, պու- լունմամըլ իտի : Պու քէրէ, Պէյօղլու միւթէսարըլըլ բաշտ հաղորդելէրինին սայ ու իգաւաթ իլէ, պաշըլըլ խըր- սըլ ալիպ ու կիրիթի օլունմուշ տուր : Մէրգուլմ խըրսըլըլ, էֆէնտիւնին էսքի խըտմէթ քարալարընտան պիրիսի օ- լունպ, իթտիլ խըրսըլըլը քեւմիլէն իգար իլլէմիլ տիր :

— Տիւն ալաւմ Տօլապ տէրէսիւնտէ գապթիւնէնին պիրի, Յալիւր իսմիւնտէ պիր էրմէնիլ տապաննա իլէ վուր- ուպ էօլիւրմիլ տիր : Գաթիլի մէր- գուլմ հիւքիւմէթ թարաֆընտան տէր- տէսթ օլունմուշ տուր :

— Գալաթա միւթասարըլըլ Յալիւր էֆէնտիւնին թէքիթի իւզէրինէ, վէ պուհրիէն նազըլըլ Բիգա բաշտ վէ գապ- թիւնէ միւլիւրի իւզէթ բաշտ հաղարա- թը մուսվէնէթ իլէ, Գալաթաւա վա- զը ֆահիլէխանէլէրտէ վուգու պու- լան ճիւնաթէթիւնին միւթէն մէրթէպէ մէնի զըմնընտա թէտապիրի միւթէսիւրէ իթթիլսազ օլունմուշ օլունպ, մախուս սանտալըլ իլէ, սապահա գատար Պօղազ իլի գըլըլըլ կէօղէթիլմէքտէ տիր :

Թէֆէրուաթը զաղէթամըլտա տէրն ու պէնան օլունմամեան ֆէնտ իպրէթ վիւրիսի պիր վաղա իւզէրինէ, պազը ութանըլաճազ իլլէրէ մուսվէ- նէթ իթմիլ օլուն պիր կէհուտի խա- խամ ալիպ ու կիրիթի օլունմուշ տուր :

Սոն բօստա իլէ ալաղըլըլ Օսթաէ Յէյթունիլ զաղէթամըլտա, վարչալիւ- տան ալապ տէրն իթմիլ օլունդու պիր մէքթիւպուտ օլունան պիր վաղա, պու քէրէ բալիլ թարաֆընտան իթթիլ ի- խազ օլունան թէտապիրի, սարիհէ չը- զարուգտա տըր : Մէքքիւր զաղէթա- նըն պէնանըլա կէօրէ, թախանըլտա խալիլ վաղըլտան պէրու պիր շիւ- քէթ պուլունուպ, մէքրուհ պիր ալիպ ու իթթ իլէ մէշըլըլ օլունդու, եանի, Բուսիտան կէնի գըլըլըլ ալթըն ու- լըպ, մէմալիլի մահրուսէտէ սաթ- մազտա իթիլ, մէքքիւր շիւքէթին ու-

գալարընտան չօղու ալիպ ու կիրիթի օ- լունուպ մահպէսէ ալթըլըլ տըր : (Յար տու Պօսթօր)

— Ալաթրանկա մարտ 27 թարիլի իլէ, թարաֆընտան Լէվընթ Հէրըլտ զաղէթամըլտա շու վէճ իլէ եազըլմըլ տըր :

Թարաֆընտան օլունպ, մատէն ալթըլըլտա ալինա Գալաթա- չասան նամ քէս, Հաճընտան Յասաթ վէ Մարաշտան իսէ 12 սապթ մէսա- ֆէտէ Եալաթը Տաղըլտա պուլունան վէ կիւմիլ իլէ գարըլըլ օլուն պիր գուրչուն մատէնին քէշֆէ հիւքիւմէ- թի մահէլիլէ թարաֆընտան մէմուր թալիլին օլունուպ, օլթարաֆա իլամ օլունմուշ տուր :

3550 օգկա մատէն թաշըլ էրիտի- լիպ, 1800 օգկա գուրչուն իլէ, իլին- տէ ալթուն պուլունան 1000 տիրէմ կիւմիլ չըգըլ վէ պուլուն իլին, 1500 շշ, մէսարիթ կիթմիլ տիր :

Գօղան էհալիսի, եա, մահուալ- թէն պէշտէ պիրիլին հիւքիւմէթ վիր- մէք, վէ եալուտ, լաղըմ կէչէն ազնէ- նին, հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէէ- տիլէ օլունարապ, չըգան կիւմիլըլ, պիր տիրէմի 32 բարատան վէ գուր- չունու տալի, օգկա 32 բարատան հիւքիւմէթ վիրմէք շարթը իլէ, մէքքիւր մատէնի իլլէթմիլ թէք- իթ իթիլէր իսէ տէ, պու իթիլ թէք- իթիլէրիսէ, հիւքիւմէթ թարաֆընտան գապուլ օլունմաւը, ֆաղաթ, Ատա- նա վալիլի Բաշիտ բաշտ հաղորդելի չալըլմալարընա պէտէլ օլունապ, չը- գան գուրչունուն ազնէսիլին էհալիսի պըրազըլմաւըլ, վէ կիւմիլին տա- լի հիւքիւմէթ թէք օլունմաւըլ թէքիթ իլլէտի իսէ տէ, պուլունտա էհալի գապուլ իթմիլիպ, Պապը ալթէն արզ ու պէնան օլունմուշ վէ կէրէք կիւմիլըլ վէ կէրէք գուրչունուն նիւ- մուսէլէրինտէն, Տէր սապտէթէ կէօն- տէրիլմիլ տիր :

Պիր չօգ ալթամէթիլէրէ օլուն էթնիլ թ- տիրէրէլըլ քի, մէքքիւր մատէն պուլուն- տան խալիլ վաղըլմէ էվվէլ իլլէթիլմիլ վէ պիր չօգ մահուալ ալթմըլ տըր :

Հաճընէն էթրաֆ մահէլէրինտէ, պիր չօգ պաղըլ, տէմիլ վէ սայիլէ մատէնէլի վար տըր :

Ատանտան 17-18 ֆարսալ մէսա- ֆէտէ օլուն, թարաֆընտան նամ մահէլտէ պիր չօգ քէօմիլ մատէնէլի պուլուն- մուշ օլունպ, էհալի պէլտէ, մէքքիւր մատէնէլի իլլէթիլ, չըգարազըլարըլ քէօմիլըլ, Ատանտա կէօթիլըլ օգկա 10 իլարաւա սաթմազտա տըր : Ատանտա պուլունան բամուգ ֆապրիթալարընտա գուլունըլան քէօ- միւր, մէքքիւր մատէնէլի մահուալ տուր, պու քէօմիլըլ, պիրիսի ճիւն քէօմիլըլ օլունպ, պաղըլըլ, ինկիլիզ քէօմիլըլտէն իսթիլին թունմազ- տա տըլըլար :

— Գաթմամունի վիլայէթի տալիլին- տէ վաղը Գաթմամուլ վէ էրէյիլէ չէ- հիլլէրինտէ պուլունան թէլէլըլաթ մէր- քէլլէրինտէ, պու կիւնէ գատար, եա- լըլըլ Օսմանլը իստանբուլըլ թէլէլըլ- լտէլ չէքիլ իլլէրէ, պուլունան պէօլլէ- ճէնէպիլ իստանբուլ տալիլ թէլէլըլաթ չէ- քիլլէլէլ, վէ 20 լուլէլ, թտէն իպարէթ օլուն ալիլ թէլէլըլաթտան, 25 շշ- մէքիլտիլէ ազնէ ալթնաճաղը, թէլէլ- կրաֆիսանէ նէգաթէթի թարաֆընտան էհալիսի իլան օլունուր :

— Թէրսանէյիլ ամիլէ պաշ միւնէն- տիլի Մ. Շէնքըս պու տէֆա իսթիլի իտիլ, ինկիլթէրաւա ալթմէթ իտէ-

ճէկիւնտէն, ինկիլթէրաւա տիկէր պիր միւնէնտիս ճէլպ օլունաճազ իմիլ :

— Եէր կէօյիլ վուգուաթը հազըլըն- տա, նէթիլէլի հալին պու նիւսիւ- միլտէ պէնանըլ վաւ իթմիլ իտիլ : Կէչէն զաղէթամըլտա չըգարըլ կիւն- տէն պու անէ գատար ալթնան խա- պէլլէրէ նէգաթէն, նէֆաի Եէր կէօյտէ պու արաֆտաւան սօնրա պիր վու- գուաթ օլունաթը, սալը կիւնիւնին բաթըլթըլտա, պիր պին պաշըլըն վուրուլտուլու վէ սաթէրի վէ էհալի- տէն մէքրուհ վէ մաթիլու վէ թէլէլ, օլունըլ քիլիսէ գարիպ օլունդու ան- լալըլըլ, վէ պու թարաֆա կէչէն պա- զը պէօյիլը վէ միւթէպէր ֆամիլա- լար, երին Եէր կէօյէ ալթմէթ իլլէմիլ տիր :

Շիմտիլի հալտէ, Եէր կէօյ էհալի- սի, կիլէլէլի, տալիլի գասապաւը մուհաֆազա իթմէքտէ օլունդու կի- պի, գասապաւըն հէր թարաֆընա, սաթէրտէն նաթթալըլ թէրթիլիլ իլէ, չարըլ վէ ալթըլտալար ալթըլըլարազ- իտէլի սապիլէ չալըլըլմազտա իմիլ իսէ տէ, Եաշ Եօլունտա Պօղ շէհրին- տէ տալի, Եէր կէօյտէ օլունդու կի- պի պիր վաղա օլունպ, պէլէտիլէ Բէ- յիսի իլէ գալմազամըլ թարտ օլուն- տուլու, վէ պու քէրէ, Պուրէշ ճիւ- վարընտա թէրգօրգտէ գարիսիստէ տալի, պիր իսթիլալ զուհուր իթմիլի իլլաւէթ օլունուտը : (Թունա)

Ի Լ Ա Ն

Մուլթան համալընտա Եէ- նի կէչիտ խան իթթիլալիստէ Յ նիւմէրօլու մաղադրտա, կէօմիլալտէն սէրկիպէտէլի նէ ալթնմըլ հէր ճիւն Էշեա կէրէք պուրա վէ կէրէք թաշ- լա իլլին էհալիլ ֆիլաթիլա սա- թըլմազտա օլունդու, վէ 10 լիւրատան զիւստէ մալ ալան- լարա, միւնալիլ լաթօնթօ ի- տիլէլէլի իլան օլունուր :

ԲԱՍԳԱԼԻԱ ՉԵՕՐԻԹԻ

Էհալիլէ իլան օլունուր ի, բա- գալա Եօրթիւրաթ էլաթընտա շէքէր- ի վէ շէքէրաթ, ալթ թէրէ եաղը իլէ, Պէյօղլունուն էն մէշուր ֆապ- իրիւալէրինտէ պիրինտէ եաթըլմըլ շէ- րէքէր ֆիրուսթ օլունուր :

Պէյօղլու ճատտէսի Ն. 316 Յրան- սըլ թէլաթրօսու իթթիլալիստէ վէ Ղալաթաւա թըրաթիլայ սթաթիօնու գարըլըլտա :

Գըլէ, Ֆիլ, 1 Մէհիտիլ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկուան ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՐ Ատանը բաշուեցաւ ժամը 8 ին 'ի ներկայութեան մեծագոյն մասի երես- իսթանայ ընդ նախագահութեամբ Ա- մին. Ս. Պատրիարք Հօր և Բ. Ատենա- պետութեամբ Տ. Ատենա Յարութիւն է- ֆէնտիլի :

Գեւ խնդրոյ կարգին չանցած դի-ւանը նախ երեսփոխաններէն Մակար- եան Յակոբ Էֆէնտիլի որ կարիւնէն նոր ընտրուած էր, և Թիւրքիւն Սեպուհ Էֆէնտիլի որ Սամաթիոյ կէնի մահալ- լէի թաղէն ընտրուած էր, հրաժա- րարէրը կարգաւոր չհրաժարեալ հրա- տարակուեցան նաև Մեհիլըն իլլիտ- զօր և Ներսէսեան Գրիգոր Էֆէնտի- ներն Գ. անգամ բաշալայ գանուե-

նուն համար բաւ նախորդ որոշման Ազգ. Ժողովոյ :

Սոյն առթիւ վսեմ. Ստեփան բա- շտ երեք անգամ բաշալայ եղող երես- իսթանայ հրաժարման մասին Ժողո- վոյ սոյն որոշման վրայ դիտողութիւն ընելով իրաւայի չհատեց զայն, և առաջարկեց որ եթէ հնար է կամ ետ առնուի և կամ վերաքննիլ յանձնա- ժողովին յանձնուի :

Յետոյ Ատենապետ էֆ. անցեալ նիստին վիճաբանութիւններն ամիլո- փելով եղած և առաջարկութիւնները Ժողովին ներկայացուց, անոցմէ մէ- կուն վրայ քուէարկութիւն ընելով ու- ղոյեցու համար : Բայց այս քուէար- կութեան եղանակին կամ ձևին վրայ այնքան ջերմ, խառն և չիփօ ձայնե- րէն, որ ժամը 9 անցաւ և տակաւին անորոշ մնաց :

Ուր ուրեմն Ատենապետ էֆ. քուէի դրաւ նաև քուէարկութեան ձևը, և 26 քուէի դէմ 30 քուէով առաջարկու- թիւնները գտաւ գտա քուէի դէմ որոշ- ուեցաւ : Հետեւաբար Ա. առաջարկու- թիւնը որ է խնդրը համագումարին զրկել, կարդացնելով ամենէն ալ կամ ալ թղթը առնուեցան գաղտնի, և քուէհամարի գործողութիւնը կատար- ուեցաւ խնդրը համագումար Ժողո- վոյ զրկել, Յաջորդ նիստը Չատիկ ե- տե գումարելու թէլութեամբ ատեա- նը վերջացաւ ժամ 10 ին :

Առ փոխանորդարան Կ. Պօլսոյ Հայ- կական Պատրիարքարանի :

Գերարքայ Տէր :

Երկու պատրիարքարանայ մէջ տի- րող վաղեմի և խորին խաղաղութիւն վրդովեց ընդ ժամանակ առաջ տեղի ունեցած հետեւեալ եղելութիւնը :

Հայկական եկեղեցւոյ երկու անգամը մարդ մը և կին մը՝ արդէն իրենց ա- մուսիններուն յետ կապուած և զաւա- կաց ծնողը՝ իրարու սիրահարած և ի- րենց օրինաւոր ամուսինները թողած՝ Շիրա կը փախչին, ուր մեր եկեղեցւոյն յարեով կը պատկուին իբրև լծակից՝ նոյն եկեղեցական իշխանութեան հրա- մանաւն : Յիշեալ անձանց Մայրաքա- ղաքս եկած ատեն՝ իրենց անիրաւու- թիւն կրած ամուսինները ոստիկանու- թեան բողոքեցին, որն որ մեր պատ- ըրարքարանը զրկեց, և Չեր Սիրելու- թիւնն ալ այն անձինքը Չեզ զրկուին մենէ պահանջիլ : Այս պարագայիս մէջ պատրիարքարանիս պարտաւորեալ չը կարծեց զինքը Չեր Արժանապատուու- թեան պահանջման համաձայն վարուե- լու : Յիշեալ երկու անձինքն եթէ ուզ- զակի մեզ գային և մեր եկեղեցւոյն ան- դամ ըլլալու փախաք արտայայտէին այն ատեն ըստ օրինի և ըստ պահանջ- ման երկու եկեղեցւոյ չահուց, անհը- րաժեշտ պարտականութիւններ էր զա- նոնք իւրեանց Մայրենի եկեղեցւոյն մէջ յարաւեւելու յորդոր տալ և Հայ- կական պատրիարքարանին զրկել :

Անտարակոյս եմք որ Չեր սիրելի ար- չե ցարդ մեր պարտականութիւնը ճըշ- տութեամբ կատարելիս կը խոտորու- նի, սակայն քանի որ յիշեալ անձինքը ապաստանեցան թէ և փախալից՝ բայց մենէ անկախ եկեղեցւոյ մը, որն որ Հայոց եկեղեցւոյն հետ մասնաւոր դաշինք մը չունի, և քանի որ ասոնք մեր եկեղեցւոյ անգամ չըղունուած է- ին այն եկեղեցիէն, ինչպէս որ իրենց քովն եղած վկայագրերը կը հաստա-

տեն, մեր Պատրիարքարանը այս մասին իր իրաւասութեան սահմանէն չեղած և քոյր եկեղեցւոյ մը հետ ունեցած դաշինքները ոտնակոխ քրտնալիք տնայնապետութեան վարուէի, և իրեն հետ միացեալ եկեղեցեաց վճիռներ բռնաբարելու երևոյթով անոնց զայրութիւնը պիտի գրգռէր, եթէ այսպիսի վարմունք մը ցուցած լինէր:

Թէև մէկ կողմէն մեր Պատրիարքարանը այս արդարացի պատճառներով զլայցու Չեզ յանձնել յիշեալ անձինքը, սակայն միւս կողմէն ալ Չեզ իրաւացի զայրութիւն արժէքը ճանչելով — վստահ զի այսպիսի դատաւիք Հայոց զաւակները անհնամ և անպաշտպան մնալով սակաւի հետեւանքներու տուիթ կըլալին — ապագային մէջ ալ ևս սոյն օրինակ դէպք մը չ'իրկնուելու և երկու Պատրիարքարանացի մէջ դժգոհութիւն չ'ծագելու համար — որոյ ներդաշնակութիւնը երկաքանչիւրոց բարօրութեան աղբիւրն է — մեր եկեղեցական իշխանութիւնը վստահաց չըջարեալանաներ ուղղել առ համայն եկեղեցիս և բացատրութիւն տալով այսպիսի եղբուրիւններէն պատահելիք ցաւալի հետեւանքներուն վրայ, ալ ևս չ'կըրկնուիլ պահանջի:

Եւ ապա Ս. Սինոդը՝ ուղղադատութեամբ և քրիստոնէական սիրով վառեալ, Կ. Պոլսոյ պատրիարքարանի պահանջմանը արժէքը ճանչելով, ինքն չըջարեալանաներ ուղղակից իւր տէրութեան բոլոր գաւառներուն, խաբանելով խտրութեամբ ապագային մէջ այսպիսի դէպքերը:

Եւ որպէս զի ասոնք մանրամասնաբար Չեզ կողմէն լաւ ևս հասկցուին, կողորակեալ ներքալեալ երեք վաւերացեալ օրինակներ, նախ նորին Սերբազնութեան Պատրիարքին ուղղած չըջարեալանանքի պատճէնը, երկրորդ Եւրոպայի Ս. Սինոդի չըջարեալանանքը և երրորդ՝ նոյն Սինոդին առ Ս. Պատրիարքին Կ. Պոլսոյ ուղղեալ պատասխանը:

Հաւաստի եմք թէ մեր պատրիարքարանին այս վարմանց արժէքը Չեզ կողմէն ալ պիտի ճանչցուի իբր ապահով միջոց երկու պատրիարքարանացի մէջ եղած ներդաշնակութեան և բարօրութեան, և զայս յայտ առնելով տուիթ կուսենամ շնորհալի համարներով Չեզ բարեկամ Արժանապատուութիւնը որուն կը մնամ միշտ յօժարածիտ բարեկամ և եղբայր:

25 մարտ 1873 Մեծ քրտնալիքի
Կ. Պոլսոյ Իբրաիմիկոս Պարքերի
Տօրօթէոս Եփրեմիկոս
(Կնիք փոխանորդական)

ՊԱՏՃԷՆ

Վաւերացեալ Եփրեմիկոս Կ. Պատրիարքին Եփրեմիկոս:

Այնքան որոշմունքներով Աստուծոյ տիեզերական Պատրիարք Կ. Պոլսոյ նոր Հռոմայ Սուրբ Սինոդ եկեղեցւոյն Եւրոպայի նոր Սինոդին հաւանութեան Ս. Սինոդին եկեղեցւոյն Եւրոպայի ուղղեալ Չեզ Սերբազնութեան գրութիւնը կարգադրելով և հասկցուելով հակաբարեկամական և տիրող օրինաց դէմ եղած անտեղութիւնը, որոյմէ կը լրջորէն անթիւ և զանազան կործանիչ դժբաղդութիւնը ամեն ցեղի և ամեն կարգի օրինաւոր ամուսնոց, վստահութեամբ և ըստ նորմական պարտաւորութեան պէտք եղած ազգաբարեկամութիւնը ուղղակի ըստ Եւրոպայի Սինոդին արքեպիսկոպոսաց և անոնց ինքնուրուշ հովուութեանը տակ եղող սուրբ կղերին, որպէս զի չըջարեալանան նամակաւ զգուշացուեն, և հակառակ վարքերը խտրաբանութեամբ և անոնց զոյնս արտօմեն այս չարեաց առաջնաւորութեան համար, վստահ յայտնելով կողմէն իր կատարեալ ծանօթութիւն Չեզ երկու տպեալ օրինակը չըջարեալանանքի:

Չեզ Սերբազնութեան օրհնութիւնը խնդրելով մնամք ի քրիստոս եղբայր և պատարագակիցք:

պատրաստ ապաստանարան ունէին դաւանաւորութիւնը իրենց բաղձանացը հասնելու, և հետեւաբար նոցա ընտանիքը չէին դադարել թէ՛ Տիրութեան և թէ՛ մեր եկեղեցւոյն անընդհատ գանգատներ ընելէ:

Արդ՝ թէ՛ Հայոց պատրիարքարանին և թէ՛ Ս. Սինոդի խորհրդակցութեամբ կը վճռենք որ ասիկ յետոյ չընդունուին թէ՛ ամուսնացեալ և թէ՛ ազգականութեան պատճառաւ ամուսնանալ տրոյլիւսը Հայոց, որոնք եկեղեցափոխութիւնը իբրեւ խորտակիչ միջոց մը կը կարծեն ազգականութեան կապին, և ըստ որում մեր պատրիարքարանին եկողները՝ մեր կողմէն չեն ընդունուիր, և փոխարէն Եւրոպայի եկեղեցւոյն դիմել, որ չը դիտարկուի անոնց դաւանափոխութեան ճիշդութիւնը պատճառը, կընդունին զանոնք իւր եկեղեցւոյն ծոցը, ինչպէս որ քիչ ատեն առաջ մարդ մը եւ կին մը ամուսնացեալ և հինգերորդ աստիճանի ազգականութեամբ կապուած ըլլալով՝ իրարու կը սիրահարին, և իրենց նախնիին լծակցեալ թողնելով՝ Եւրոպայի կապաստանին, ուր մեր եկեղեցիին ընդունուելով՝ մէկը Գոստանտինոս և միւսը Սօփիա կանուանին, ինչպէս որ կերեւի 1872 յուլիս 28 թուականաւ իրենց քով եղած վկայագրութեան, և 178, 174 թուով ամուսնութեան տուածարկ արձանագրութեան օրինակին:

Եւ որովհետեւ Հայկական պատրիարքարանը Չեզ փութով խնդրեց որ հոն ևս ատենց քննութեան ընդունուի չըլլան այսպիսիք, վստահութեամբ մեր ներկայ եղբայրական գրութեամբ և եռանդուն ընդանօք բարեկէպ առիթ կը համարիմք յայտնել Չեզ Սերբազնութեան և թէ Եւրոպայի եկեղեցւոյն կրօնական դատուն, որպէս զի Հայ մը մեր եկեղեցւոյն յարելու փափաք ցուցած ատենը՝ նախ Մայր եկեղեցւոյն հետ մանրամասն լրջակցութիւններ եւ բանակցութիւններ ըլլան, որպէս զի մեր կողմէն ալ Հայոց եկեղեցական իշխանութեան պէտք եղած տեղեկութիւններն առնուելով դաւանափոխութեան իսկ ներդաշնակ հասկցուի, և ըստ այնմ ձեզ եւս հաղորդուի, որ եթէ արդէ մը չ'կայ՝ արժանանալ իրենց բաղձանացը, և այսպէս ոչ ապօրինաւորութիւն մը տեղի կունենայ և ոչ ալ մեր սուրբ անարատ, մաքրիմ և անբռնաբարելի եկեղեցին, որ բնաւ որ և իցէ օտար չահու մը համար իւր ծոցը չընդունել որպէս անհոգի մը, ձրիարար խռովի և ի գուր գրաւի:

Եւ այս մեր եղբայրական աղբարարութեանց հետ մէկտեղ ընդունելով մեր սերտագին համոզմունք ալ և կացեք ի բազում ամա անտրոն կենդանութեամբ:

Չեզ Սերբազնութեան սիրելի եղբայր ի քրիստոս Պատրիարք Կ. Պոլսոյ 17 փետր 1873 (ՍՆԹԻՄՈՍ)

ՊԱՏՃԷՆ

Վաւերացեալ Եփրեմիկոս Կ. Պատրիարքին Եփրեմիկոս:

Նորին բարձր Արքեպիսկոպոս Տիեզերական Պատրիարք Կ. Պոլսոյ նոր Հռոմայ Ս. Սինոդին:

Սուրբ Սինոդ եկեղեցւոյն Եւրոպայի նոր Սինոդին հաւանութեան Ս. Սինոդին եկեղեցւոյն Եւրոպայի ուղղեալ Չեզ Սերբազնութեան գրութիւնը կարգադրելով և հասկցուելով հակաբարեկամական և տիրող օրինաց դէմ եղած անտեղութիւնը, որոյմէ կը լրջորէն անթիւ և զանազան կործանիչ դժբաղդութիւնը ամեն ցեղի և ամեն կարգի օրինաւոր ամուսնոց, վստահութեամբ և ըստ նորմական պարտաւորութեան պէտք եղած ազգաբարեկամութիւնը ուղղակի ըստ Եւրոպայի Սինոդին արքեպիսկոպոսաց և անոնց ինքնուրուշ հովուութեանը տակ եղող սուրբ կղերին, որպէս զի չըջարեալանան նամակաւ զգուշացուեն, և հակառակ վարքերը խտրաբանութեամբ և անոնց զոյնս արտօմեն այս չարեաց առաջնաւորութեան համար, վստահ յայտնելով կողմէն իր կատարեալ ծանօթութիւն Չեզ երկու տպեալ օրինակը չըջարեալանանքի:

Չեզ Սերբազնութեան օրհնութիւնը խնդրելով մնամք ի քրիստոս եղբայր և պատարագակիցք:

Սերբազնութեան Սինոդին

և Նախագահ Ս. Սինոդի
ԹԵՓԵՒԼՈՍ
(Տեղի Կնիք)
2 մարտ 1873 Վ. Ատենապոլսոյ
ԻԿՆԱՍԻՈՍ
Վ. ԻԲԻՐՈԹԻՍ

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

ՊԱՏՃԷՆ

Բաւարական Սինոդին Եփրեմիկոս Կ. Պատրիարքին Եփրեմիկոս:

Սուրբ Սինոդ եկեղեցւոյն Եւրոպայի առ համայն Արքեպիսկոպոսունս պիտուի խառն:

Հաղորդելով Չեզ ներկայեալ գրութիւնը Կ. Պոլսոյ արքեպիսկոպոս իբրեւ ինքու պատրիարքին ընդ թուականաւ 8. ներկայ տմայս և ընդ համարաւ 848. կը հրաւիրեմք Չեզ և Չեզ հովուութեան տակ եղած ընդ իր եղբայրները, որպէս զի ըստ այնմ ուղղորդի լինել Չեզ անձնական պատասխանատուութեամբ՝ այնպիսի հակաբարեկամութեան և տիրող օրինաց դէմ եղած անտեղութեանց վրայ, որոց դէմ հակառակորդ թէ եկեղեցական և թէ տէրութեան օրինաւոր խտրութեան պատճառով:

Չեզ և Չեզ հովուութեան տակ եղած ընդ իր եղբայրները, որպէս զի ըստ այնմ ուղղորդի լինել Չեզ անձնական պատասխանատուութեամբ՝ այնպիսի հակաբարեկամութեան և տիրող օրինաց դէմ եղած անտեղութեանց վրայ, որոց դէմ հակառակորդ թէ եկեղեցական և թէ տէրութեան օրինաւոր խտրութեան պատճառով:

Սուրբ Սինոդ եկեղեցւոյն Եւրոպայի առ համայն Արքեպիսկոպոսունս պիտուի խառն:

Սերբազնութեան Սինոդին և Նախագահ Ս. Սինոդի
ԹԵՓԵՒԼՈՍ
(Տեղի Կնիք)
Վ. Ատենապոլսոյ
ԻԿՆԱՍԻՈՍ
Վ. ԻԲԻՐՈԹԻՍ

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Եւրոպայի Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

ԵՐԶՐՈՒՄՏԱՆ ՄԷՔԻՈՒՊ

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

Սերբազնութեան Գերբերայի Անտոնիոս
Ն. Վիկտորի Գրիգորիոս
Թրիֆիլիոս և Պիմպիլիոս Եղնաթիոս

աղջկանց դպրոցի խնամակալութեան տնօրէններէն ընտրելու. կը յուսամք մօտ օրերս այս ընտրութիւններն ալ արժանաւոր կերպով կը լինին: Ի բարեկարգութիւն և յառաջդիմութիւն դպրոցաց. կը խոստանամ այս ընտրութիւններն լինելուն զինի յաւանէ անուանէ լիովին տեղեկութիւն տալ:

Մարտ 5 երկուշաբթի օրը քաղաքիս երգչկու դուռ կանչուած թաղին մէջ պատահած դէպքը: Տաճիկ երիտասարդ մը, հայազգի թուրքիներէն պարոն Ղազարոսի դուռը գտնելով բանալ կուտայ. դուռը քայքայ փոքրիկ աղջկան կը հարցունէ թէ Ղազարը տունն է, ոչ պատասխան կառնէ, և անմիջապէս ներս մտնելով դուռի դուռը կը գոցէ և ներս տունը կերթայ, ուր Ղազարոսի մանկամարդ կինը իր երկու փոքրիկ տղաքներով նստած է. անգամը կարճակի խեղճ կնկան վրայ կուգէ բռնաբարել. կինը իր կանայի տկարութիւնը մոռնալով կ'արհաւիրուի և կը դիմադրէ. բաւական ժամանակ դիմադրելով այն գազանին հետ կը մարտնչի թէ և տաճիկն հարուածներովն արեան մէջ կը թաթախուի, բայց կը յաղթի իր և տղայոց սուր աղաղակներով դրացիներն օգնութեան կանչելու և բռնաւորին ժանիքներէն անվերջ ազատուելու. գազանն տեսնալով դրացեաց օգնութեան գալը դուռնէն բանալով կը փախչի դուռս. ետեւէն բռնել կաղաղակուի բայց ոչ ոք կուգէ բռնել. այս տունը շուկայի մօտ ըլլալով մարդիկ ալ շատ կան եղեր. այս դէպքը կառավարութեան անմիջապէս կը բողոքուի. կառավարութիւնը խուզարկութիւններ ըրաւ չեմք գիտեր թէ ձեռք բերա՞ւ, թէ ոչ կինը տեսնայ կը ճանչնայ. և կըսեն կնոջ տղան գիտէ ով ըլլալը, բայց առհաս չը կրնար ըսել. վասն զի գիտէ խեղճը որ զայլիայ պինպալի շնորհիւ պատիժ մը չը տրուիր, զի Հայոս է դէպքը ևն:

Կարսայ կառավարութեան տակ գտնուած կազմակերպչական հաստատանքի մը նստակէն հետեւեալ գայթակղեցուցիչ և քրիստոնէական կրօնից անարգութիւն դէպքը լսելով կը հաղորդենք Ձեզ. կազմակերպչական գայթակամ Սայիտ էֆէնտին, որ երբեմն Պայազիտ պաշտօն վարած ատեն շատ իրաւացի բողոքներու ենթարկուած է. փետրուար ամսոյ 18 ին երկու յանցաւոր բանտ րկեալը, որոց մինն Բէօմիւրլեցի թիւրքմէն մի է, միւսն թիւնէնքեցի քիւրտ մի. երկուքն ի միասին շրջապատուած, ասոնք տառաջ զայլիայներուն ժողովին ատենը կանչելով կը պատուիրէ ըսելով տարած ատենիդ զգուշացէք ու Բէօմիւրլի գիւղը երթացած ասեննիդ (որ այն աւուր երեկոյեան իջեալն է) այս Բէօմիւրլեցի յանցաւորը իր տունը չիջեցունէք ինքն ծանր յանցաւոր մըն է, մի գուցէ ընտանեացը քովը երթայ գիշերէ հանգիստ ընէ խաչը ջուրը ձեռքելով... այլ պղծալից խօսքերը երկու անգամ կը կրկնէ բոլոր ժողովականաց առջև. ուր երկու Հայ ժողովականք ևս ներկայ եղած են. բոլոր ժողովականք կը վերաբերուին այս վատ և պղծ խօսքերէն, մանաւանդ խեղճ Հայրն լսելով իրենց սուր կրօնից ծանր անարգութիւն ի խոր վերաւորեալ կը դիմեն Ղատի էֆէնտին և նորա տեղեակ կը պատմեն. Ղատին ալ լսելով այս կրօնից անարգական խօսքերը կը յայտարարէ, և Տաճիկ ողջամիտ մասը բոլորն ալ կը յայտնի ըսելով թէ ինչ ըսել է գայթակամը իր պաշտօնատեղէն մէջ հրապարակաւ կրօնք մը անարգէ, որ մեր օրէնքն ալ չը ներեր, և մեր բարեխնամ Կայսեր կամացը բոլորովին հակառակ բան է ևն. Հայերն մահաբազարով մը տեղեկութիւն տըւած են Ղարսայ Առաջնորդ Ռշտունի Բովհաննէս եպիսկոպոսին և բողոքած են գայթակամի դէմ:

Ահա կառավարութեան պաշտօնեայ մը, որ գաւառի մը ժողովուրդեան կառավարիչ կարգուած է, մեր Օգոստոսիս կայսեր կամացը համաձայն փոխանակ բոլոր հպատակաց կրօնքին ստացուածքին և կեանքերուն պաշտպանութիւն ընելու, ինքը կը համարձակի կառավարութեան ատենին մէջ քրիստոնէից կրօնք անարգել հայհոյել պիղծ խօսքերով. հապառակաւ տգէտ ինչ ուզենայ չընէր. վասնորոյ մեր բարեխնամ կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք այսպիսի կառավարչի մը վրայ, և կը խնդրեմք գրութեանս հրատարակութիւնը, որով մնամ ևն:

1873 մարտ 15 ի Կարին
Ձայն բարձր Հայոց

... Խմբագիր,
Ներքախելանամակը պատուական լրագրող միջոցաւ հրատարակել խնդրելով, պարտք կը համարի Հոգաբարձութիւնս իր շնորհակալութիւնը յայտնել հրապարակաւ այն մասնաժողովոյ որոյ անդամքն յիշեալ նամակը ստորագրած են, Մասնաժողովոյն ինքնաւորութիւնը չապացոյցն եղած 765 3/8 զէն. ինչպէս կերեալ հաշուեցոյցնուն մէջ, 440 էն աւելի հիւանդանոցի պատասպարելոց մշտնջենական հասոյթից աղբիւրի մը ծառայեցնելու համար, ինչպէս որ փափաք յայտնած են, Հոգաբարձութիւնս մասնաժողովոյն դիտել տուած գետինը անմիջապէս հասարակաց պարտէզի վերածելու ձեռնարկեց. և ուրախ է Հոգաբարձութիւնս որ իր ստանձնած բազմաբազ պաշտօնին մէջ չեն պակսիր երեւէք խրախոյս և քաջակրթութիւններ, զորս մեծարգոյ հասարակութենէն վայելելու պատիւն կուենայ:

Ինչպայոյս է Հոգաբարձութիւնս թէ յիշեալ մասնաժողովոյ նոյն ձեռնարկը այլոց ևս օրինակ ըլլալով, Հիւանդանոցի անտէր աղքատաց օրհնութեանց և գոհունակութեանց կարծանանքն Մնամք յարգանք
1873 մարտ 28
Ի դիմաց Հիւանդանոցի Հոգաբարձ. Ատենադպիր Ատենապետ Տ. Խիւնեան Գ. Զարդարեան Մեծապատիւ Ատենապետ Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան

Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեանք նոյն յարկի պատասպարեալները հեռագրեալ բարուր մատակարարելու ջանքերն խրախուսելու մտքը մասնաժողով մը կազմած էինք ի նպատակ յիշեալ պատասպարելոց մարտ 17ին թատերական ներկայացում մը տալու:

Մասնաժողովս իր այս յանձն տուած պաշտօնը աւարտած ըլլալով, աւելցած հասոյթին հետ իւր հաշիւը կը մատուցանէ պատուարժան հոգաբարձութեանը:

Հաշուեցոյցի
Ի նպատակ Ազգ. Հիւանդանոցի
Մարտ 17ին թատերական ներկայացման

ՀԱՍՈՑԹՔ		
Նուէր զանազաններէ	(Ըրյ. Օսմ. 100 զէն.)	1145
Օրեակներէ	» » » »	6575
Տոմարներէ	» » » »	4790
Գրամական տարբերութիւնք		59 35
		12569 35

ԾԱԽՔ		
Թատրոնի վարձք (Ըրյ. Օսմ. 100 զէն.)		3750
Ձանազանք (տպագրական, գրական, և պարզ և ցըր-վիշներու դռնապանաց ալիքօճիներու)		1165 20
		4915 20

Աւելորդ շտհ. պատրաստ դրամ	5669 3.8	
ապաւելք	1985	7654 15
		12569 35

Ինչպէս կերեալ հաշուեցոյցէս 12569 զէն. 35 փրյ, մուտք եղած է որոյ դէմ 4915 1/2 զէն. ծախք կը տեսնուի. մնացորդ 5699 զէն. 15 փրյ. և ողջ առ-նելիք 1985 զէն. ընդ-ամենը 7654 զէն. 15 փրյ. Օսմանեան լիւրա 100 զէն. հաշ-ւով ներկայացման զուտ շահն եղած է: Մասնաժողովս կը փափաքի որ այս շահը Հիւանդանոցի մշտնջենական եկաւմուտ բերող աղբիւրի մը պատրաստութեան ծառայէ, և այս մասին կառավարիչ որ, եթէ արժան կը դատուի յարմար ժամանակին Հիւանդանոցի դէմի պարտապ գետինը հասարակաց պարտէզ շինելու համար, անոր ծախուցը գործածուի: Վստահ ըլլալով մասնաժողովս որ իր սոյն փոքր ծառայութեամբն պատուարժան Հոգաբարձութիւնը խրախուսելու պատիւն ունեցած ըլլալ, ինչպէս որ Մասնաժողովոյս միակ նպատակն էր:

1873 մարտ 26		
Անդամք մասնաժողովոյ		
Գանձապետ Մ. Բերդուէ	Զիւնեան	
Ատենապետ Մարտիրոս Տիւրքեան		
Ատենապետ Միքայիլ Սերոբեան		
Թաղաւոր Կրկանեան		
Տ. Գարբէլ Նահապետեան		
Անգրէս Գարամաճեան		
Ֆովակիմ Գարապաշեան (Կիւ)		
Նուրիսան Խիւնեան		
Մեղքոն Պատիկեհանեան		

Յուցակ նուիրատուաց		
Վսեմ. Բակր Կէյ Պալեան		340
Մեծ. Սերոբեան էֆ. Կիւլպէնկեան		300
» Բովհաննէս » Գարբէլեան		100
» Եսայեան եղբարք էֆ.		100
» Ոմն Սամաթեացի		30
» Պետրոս էֆ. Տ. Գրիգորիսեան		120
» Տօքթօր » Շիշմանեան		25
» Գարեգին » Գալուստեան		25
» Պապիկ » Գալընօֆ		20
» Լ. Յ. » Լ. Խիւնեան		20
» Ա. Պ. » »		20
» Պ. Ա. » »		20
» Մանուկ » Ոսկերիչ		10
» Բովհաննէս » Բաքմաճեան		10
» Սամաթեացի » Ոմն		5
		1145

1873 մարտ 28

... Խմբագիր,
Փետ. ամսոյ մէջ նուիրատու Մեծ. անձանց յանկը Ձեր մեծապատուութեան շրջելով անոր հրատարակութիւնը կը խնդրէ հոգաբարձութիւնը, և պարտք կը համարի Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ գտնուող չորս հարկեր երեսունէն աւելի ծեր, հիւանդ որք և անդամալոյծ պատասպարելոց զգացած խորին երախտագիտութիւնին

յայտնել հրապարակաւ և անոնց կողմանէ շնորհակալ ըլլալ հոգաբարձութիւնս որք իրենց մարդասիրական զգացմամբ հաճեր են միմեարեւ զանոնք առատ նուիրօք:

Ղուրուշ
Նախորդ հրատարակութեան
գումարը 25028 3/8

Մեծապատիւ էֆէնտիք		
Թարուլիւն Շահվէրեան		210
Մ. Աստուր Ալ Պոյաճեան		23 1/2
Եսայի Մահմէտեան		10
Գրիգոր Մէրճանեան		47
Գեորգ Տէմիրճեան		120
Լիւիս Չայեան		150
Նախի թօհհանէլեան		120
Նշան Սէֆերեան		30
Անտոն Խաչաբեան		105
Բովակիմ Սաքայեան		30
Մ. Բակր		23 1/2
Սինեմ Աւետիս Եաքարեան		23 1/2
Մ. Բօհան Մ. Կարապետ		12
Բովակի Սէվեան		23 1/2
Կոյմուս Թէրզեան		23 1/2
Կարապետ Միքայիլեան		29 3/8
Մ. Սարգիս և Բնկերք		20
Թարուլիւն Ղազարոսեան աստուրու թօհի 4 արժէք		94
Բենիմին Մօստիճեան պասմա թօհի 1 արժէք		100
Բենիմին Մօստիճեան Ամէլիքան թօհի 1 արժէք		80
Զորա Թաչճեան շաքարքշ. 20 ուրժ. 140		
Բովակի Աղօրիկեան վերմակ հատ 3 արժէք		54
Խօշիկ Մակաղեան Կոնստանտին 4 արժ. 60		
» Ալիսիլէրեան եաղմա հատ 30 արժէք		100
Մ. Կարապետ Մ. Արապեան գուլպա զոյգ 10 արժէք		30
Մ. Տատուրեան և Բնկերք թիրէ բաքէթ 1 արժէք		55
Բովհաննէս Թահաթ Պուրուշեան Ամէլիքան թօհ 1 արժէք		44
Սերոբեան Միքայիլեան եաղմա հատ 25 արժէք		69
Թարուլիւն Շահվէրեան Ամէրիքան թօհ 4 արժէք		220
Մատթէոս Գալուստեան մէնտիլ տուղիս 4 արժէք		54
Գեորգ Գալուստեան իսպինաթ թօհ 1 արժէք		60
Նազարէթ Պողոսեան պասմա թօհ 1 արժէք		80
Աւետիս Արապեան շաքարքշ. հատ 7 արժէք		35
Մկրտիչ Վարժապետեան կարմիր պէշ հատ 2 արժէք		30
Ֆիտրեան եղբարք բրինձ քաշ. 320 արժէք		945
Բարեւել էֆէնտիք մը լիւրա օսմ. 20 արժէք		2400
Զիւնեան էֆէնտիքի ձեռք քա. թայիֆ քաշ. 14 1/2 արժէք		49 3/4
Բարէլ էֆէնտիքի ձեռք բախլաւ վա քաշ. 38 1/2 արժէք		346 1/2
Կարապետ Մոստիճեան սլխար հատ 1 արժէք		70
Բարեւել էֆէնտիք մը ոչխար հատ 1 արժէք		70

31215 1/2
Շարունակելի
Ի դիմաց Հոգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր Ատենապետ
Տ. Խիւնեան Գ. Զարդարեան
ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԻՄ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթատ Բէնճիկ միւլի բազարընտ
Յ. 29 իրաի խանութ